

Környezeti jelzések 2002

Ezredvégi teljesítményösszevetés

Összefoglaló

Európai Környezetvédelmi Ügynökség

Jelenlegi helyzet

A Környezeti jelzések 2002. évi kiadásában tárgyalt témák esetében a 'milyen a környezet' kérdésre adott általános válasz még mindig bizonytalan, és a 2000. évi első kiadáshoz képest nem mutat jelentős változást. Bizonyos mértékben azonban a változások feltételei jelentkeznek.

Környezeti témakör (a Hatodik Környezetvédelmi Cselekvési Program elsőbbséget élvező területei szerint)	Mutató	Értékelés
Éghajlatváltozás elleni küzdelem		
Üvegházhatású gázok kibocsátása	A kibocsátás alakulása és a 2008–2012 közötti kyoto-i célkitűzésektől való távolság	☹
Természet és biológiai sokféleség — egy különleges erőforrás védelme		
Erdővagyon	Éves fakitermelés	☺
Földterület	Területhasználat és a nagy élőhelyek feldarabolódása	☹
Savashatású anyagok kibocsátása	A kibocsátás alakulása és a 2010. évi EU-céltól való távolság	☺
Környezet és egészség		
Ózonelőjelző anyagok kibocsátása	A kibocsátás alakulása és a 2010. évi EU-céltól való távolság	☹
Települési levegőminőség	Az ózon, a szálló por, a kén-dioxid és nitrogén-dioxid határérték-túllépése	☹

Környezeti témakör (a Hatodik Környezetvédelmi Cselekvési Program elsőbbséget élvező területei szerint)	Mutató	Értékelés
Környezet és egészség		
Édesvízszennyezés	A folyóvizek foszfát- és nitrátkoncentrációja	☹
A természeti erőforrások fenntartható használata és hulladékgazdálkodás		
Anyagfelhasználás	Összanyagszükséglet (GDP-hez viszonyítva)	☹
Halállomány	Az Északi-tengeri tőkehal állományának szaporodóképes nagysága	☹
Településhulladék-kezelés	A településhulladék-gyűjtés alakulása	☹
Vízfelhasználás	Vízkihasználási mutatószám	☹
A fejlesztések területigénye	A beépített területek, a népesedés és a közúthálózat-sűrűség alakulása	☹

Számos esetben a környezetterhelés csökkenését csak néhány országban vagy egyes ágazatokban bekövetkezett nagy visszaesések eredményezték. Ez az éghajlatváltozás esetében a legszembetűnőbb. Az energiaellátási ágazat szerkezetátalakítása és az energiatermelés tüzelőanyag-váltása jelentős egyszeri csökkentést eredményeztek Németország és az Egyesült Királyság széndioxid-kibocsátásában. Kilenc EU-tagállam légszennyezőanyag-kibocsátása növekedett, és ezzel letértek a kyoto-i célok felé vezető egyenes útról.

Hasonló dolgokat lehet elmondani a hulladékmennyiségről és a vízszennyezésről: miközben néhány ország jelentős eredményt ért el a hulladéklerakás minimalizálásában, a fogyasztói és kereskedelmi szokások a településhulladék-kezelés (beleértve a csomagolóanyag-hulladékot is) növekedését eredményezik; továbbá, miközben az ipar és a kormányzati szervek jelentős haladást értek el a szennyvízkezelés területén, a mezőgazdasági ágazat lemaradt a nitrogénterhelés csökkentésében, amit a felszíni vizek többé-kevésbé változatlan szintű nitrogénkoncentrációja mutat.

Noha több jelentős környezetterhelés csökken, az időtényező és a magas háttérkoncentráció — amely a korábban kibocsátott és egyéb forrásokból származó szennyezőanyag-kibocsátás következménye — azt jelenti, hogy hatásaik még további gondot okoznak. Különösen — a levegőszennyezés jelentős csökkentése ellenére — az európai város lakó népesség meghatározó részét továbbra is jelentős szintű felszín közeli ózon-, nitrogén-dioxid- és "finom" szilárdanyag-koncentráció érinti. Az élőhelyek és a mezőgazdasági hasznosítású területek nagy részét még mindig a savasodás, az eutrofizáció és az elfogadott határértékeket meghaladó felszín közeli ózonkoncentráció terheli. A parti vizek

eutrofizációjának mértéke már a javulás kis jeleit mutatja. Ezzel szemben a természeti erőforrások terhelése növekedett, különösen a halászat következtében, ahol a folytatódó túlhalászás miatt az európai halászati ipart az összeomlás komoly veszélye fenyegeti.

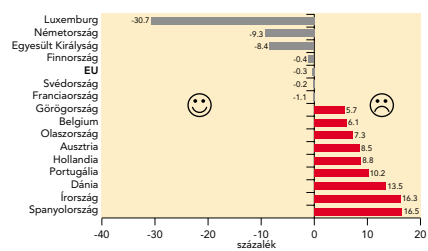
A földterületet ugyancsak folyamatosan jelentékeny terhelés éri, ideértve a települések növekedését és a közlekedési infrastruktúra bővülését is. Mindez egyre nagyobb terület lefedését, élőhelyek feldarabolódását és a természetes életterek elvesztését vagy megbolygatását eredményezte.

Miközben az erdőterület növekszik és az éves fakitermelés fenntarthatónak tekinthető, a fajok levévesztése alapján az erdők állapota továbbra is gondot jelent, mert a megvizsgált fák majdnem egynegyede károsodást mutat.

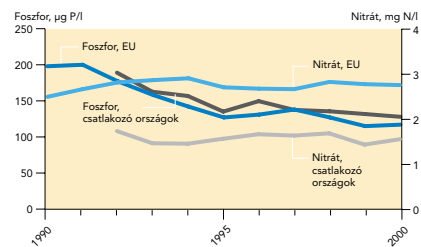
Az európai biológiai sokféleség helyzetének értékelését azonban az információhiány akadályozza. Az élő természeti erőforrásokat érő terhelés következtében a biológiai sokféleség-csökkenés 2010-ig történő visszafordításának feltételei még nem mutatkoznak.

Kulcsmutatók

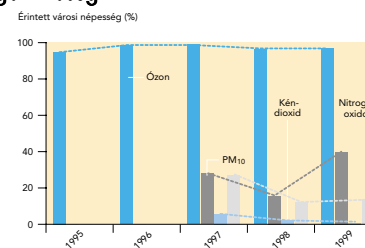
Üvegházhatású gázok kibocsátása

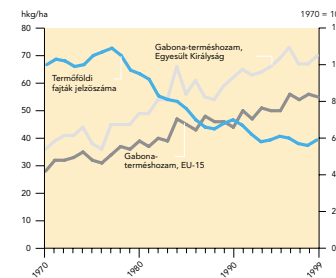
A folyóvizek foszfát- és nitrátkoncentrációja

Települési levegőminőség

Termőföldi fajták és gabona-terméshozam

Folytatódó politikai kihívások**Tények és értékek****Előrelépés az ökohatékonyságban**

A környezeti hatékonyság (ökohatékonyság) a gazdasági tevékenység és a vele járó negatív környezeti hatások közötti kapcsolat. A fenntartható fejlődés legfőbb célja ennek a kapcsolatnak a megtörése, más szóval 'szétválasztása'.

A környezeti hatékonyság — ha különböző mértékben is, de — növekszik a szállítási, az energia- és a mezőgazdasági ágazatban. A fejlődés viszonylag lassú és az eddig elért javulás nem ellensúlyozta az ezekben az ágazatokban bekövetkezett növekedést. A háztartásoknál kis haladás mutatkozik a környezeti hatások csökkentésében. A halászzati ágazatban — miközben az EU halászhajó-állománya csökkent mind tonnatartalom, mind teljesítmény tekintetében — a kereskedelmi jelentőségű halállomány túlhalászása növekedett.

A műszaki fejlesztések (pl. háromutas katalizátor és tisztább üzemanyagok) bevezetésével a gépjárművek kevésbé szennyezővé váltak.

Az energiaellátási ágazat levegőszennyezése visszaesett, noha az ágazat gazdasági és mennyiségi teljesítménye 1990 és 1999 között nőtt.

A műtrágya- és növényvédőszer-felhasználás mértéke továbbra is gondot jelent éppúgy, mint a savashatású gázok (az EU-összkibocsátás 31%-a a mezőgazdaságból származik), különösen az ammónia kibocsátása (94%).

1990–1999 között megnövekedett a háztartások energiafelhasználása (+10%), hulladékkibocsátása (+14%) és személygépkocsi-állománya (+17%), ezekkel párhuzamosan emelkedett a háztartások száma (+9%) és a háztartások kiadása is (+19%).

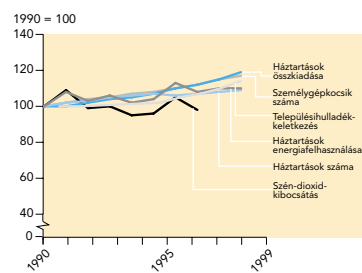

A háztartások vízfelhasználása a 1990-es években kis mértékben csökkent.

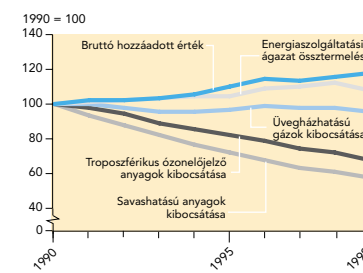
Kulcsmutatók

Az ökohatékonyág mutatói

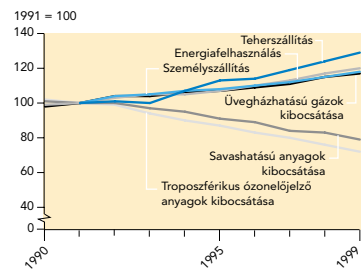
Háztartások

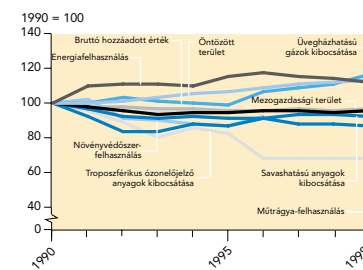
Energiaellátás

Szállítás

Mezőgazdaság

Folytatódó politikai kihívások

Tények és értékek

A gazdasági növekedés és az energiafelhasználás közötti kapcsolat nem tért el egymástól megfelelően gyorsan ahhoz, hogy megelőzze az energiafelhasználás növekedését, amely így az energiával összefüggő környezetterhelés fokozódásához vezethet.

A szállítási ágazat a környezetterhelés egyik jelentős tényezője, elsősorban energiafelhasználása miatt. Noha a személyszállítási ágazat energiahatékonyága a műszaki haladás következtében enyhén javult, a teherszállítási ágazat energiahatékonyágában nem tapasztalható a javulás jele.

A háztartások számának növekedése ellenére a szén-dioxid-kibocsátás 1997-ben közel volt az 1990. évi szinthez, amelyet az energiahatékonyág növelése, továbbá a szénről és az olajról földgázra történt átállás eredményezett.

Az ipar kivételével, az EU egyik gazdasági ágazata sem tudta szétválasztani gazdasági-társadalmi fejlődését az energiafogyasztástól.

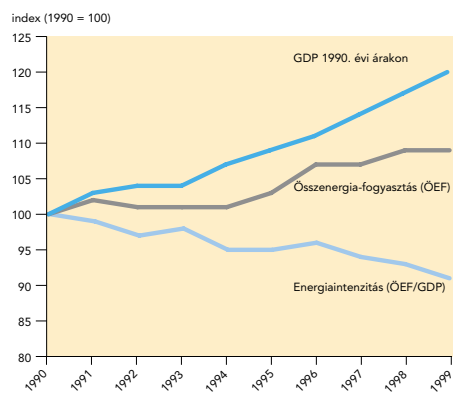

Az elmúlt évtizedben a személyszállítás a gazdaság növekedési ütemével párhuzamosan, miközben a teherszállítás még ennél is nagyobb mértékben nőtt.

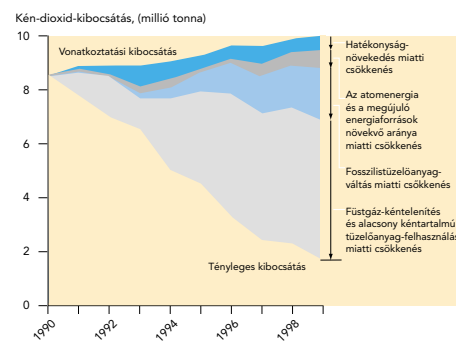

Kulcsmutatók

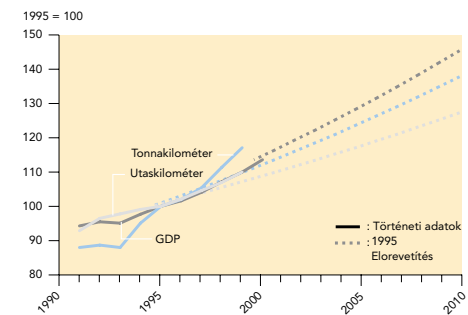
Energiaintenzitás

Villamosenergia-termelésből származó kén-dioxid-kibocsátás

Személy- és teherszállítás

Folytatódó politikai kihívások

Tények és értékek

A műszaki haladás és az ezzel kapcsolatos tényleges energiahatékonyság-növekedés közötti eltérés a szállítási feltételekben bekövetkezett változások következménye (pl. nehezebb és nagyobb teljesítményű gépjárművek, alacsony szintű hely- és hasznosterher-kihasználtság), valamint a közúti és légi szállítás folyamatos növekedése a vasút és az egyéb kevésbé környezetkárosító szállítási módok terhére.

Meg kell azonban azt is említeni, hogy a közlekedési eredetű levegőszennyezés csökkentésére irányuló környezetvédelmi szabályozások, az üzemanyag-minőség és a gépjármű károsanyag-kibocsátási előírások következtében viszonylag sikeresek voltak. A savashatású és az ózonelőjelző anyagok kibocsátásának csökkenése azt jelenti, hogy ezek 'szétváltak' a közlekedési ágazat növekedésétől.

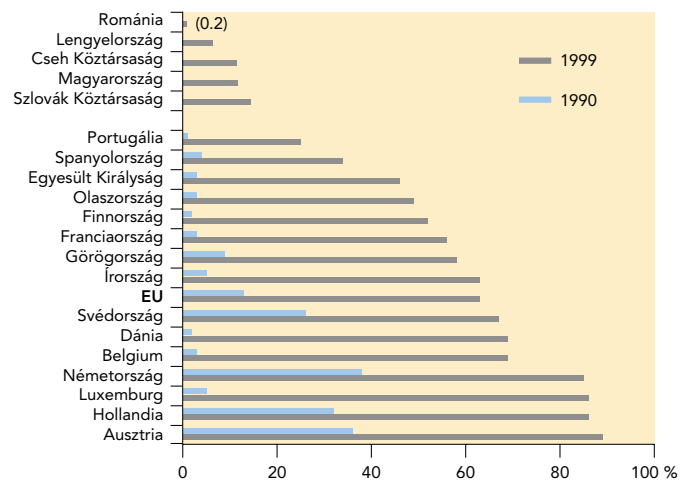
A szállítási ágazat szén-dioxid-kibocsátása, az ágazat gyors bővülése, továbbá a közúti és légi szállítás térnyerése következtében tovább emelkedik. A személyszállításban továbbra is a személygépkocsi játssza a főszerepet (az összutaskilométer 75%-a), de a leggyorsabban növekvő terület a légi szállítás.

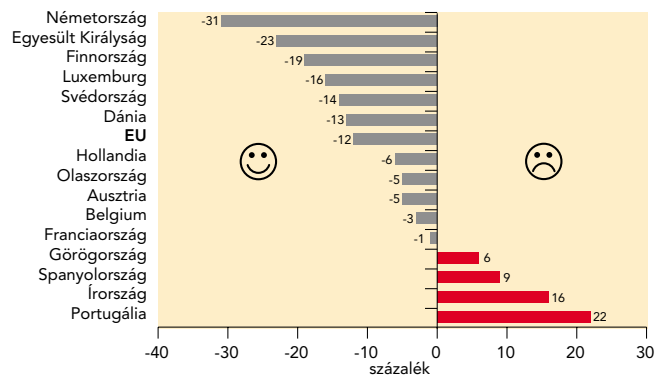
A teherszállításban még nem mutatkozik a közútról a vasúti szállításra való átállás jele (a vasút aránya az 1991. évi 10,4%-ról 1999-re 8%-ra csökkent). A közúti szállítás és a rövid távú tengeri szállítás jelenti továbbra is a leggyakoribb szállítási formát, tonna-kilométerben kifejezve rendre 43% és 42%-os aránnyal.

Kulcsmutatók

Katalizátorok alkalmazása

Ózonelőjelző anyagok kibocsátása, 1999

Folytatódó politikai kihívások

Tények és értékek

Az 1990-es évek során a levegőszennyező anyagok kibocsátása elsősorban a kibocsátáscsökkentést szolgáló műszaki megoldások térnyerésének, valamint a szénről gázra történő átállásnak köszönhetően esett vissza. Mindezek ellenére a javulás jelenlegi mértéke nem elegendő ahhoz, hogy az előrevetítés szerinti gazdasági növekedést — különösen az energiafogyasztás növekedését — ellensúlyozza vagy elérje a kitűzött kibocsátási szintet.

A megújuló energiaforrások használatára irányuló politikai és egyéb törekvések néhány tagállamban sikeresek voltak. De miközben az összvillamosenergia-fogyasztás nőtt, a villamos energia előállításában a megújuló energiaforrások részaránya az 1990-es években csaknem szinten maradt.

A megújuló forrásokból származó összenergia- és villamosenergia-termelés folyamatos növekedése — az EU által a megújuló forrásokra kitűzött számszerű cél ellenére — a jelenlegi tendenciák alapján vissza fog esni.

1999-ben az EU összenergia-fogyasztásában a megújuló forrásokból származók aránya 14%-ot ért el. A villamosenergia-fogyasztás növekedésének 2010-ig előrevetített növekedési üteme azt jelenti, hogy az előirányzott EU-célkitűzés eléréséhez a növekedési ütem közel megkétszerezésére lesz szükség a megújuló forrásokból származó villamosenergia-termelésben.

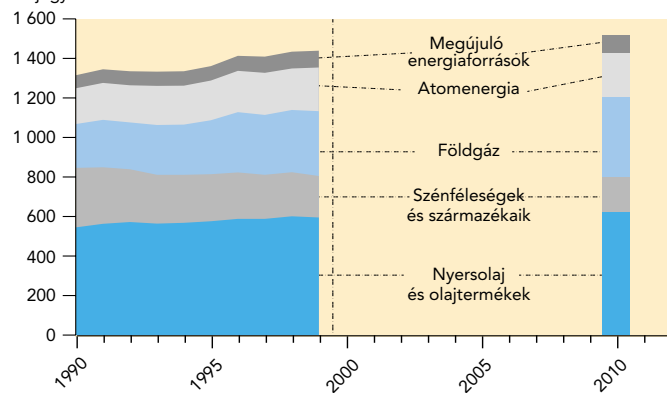

Noha a villamosenergia-termelésben a kapcsolt hő- és energiatermelés (CHP) részesedése 1994 és 1998 között 9%-ról csaknem 11%-ra nőtt, ez a növekedési ütem nem elegendő az összvillamosenergia-termelésben az EU által 2010-re kitűzött 18%-os CHP-arány eléréséhez.

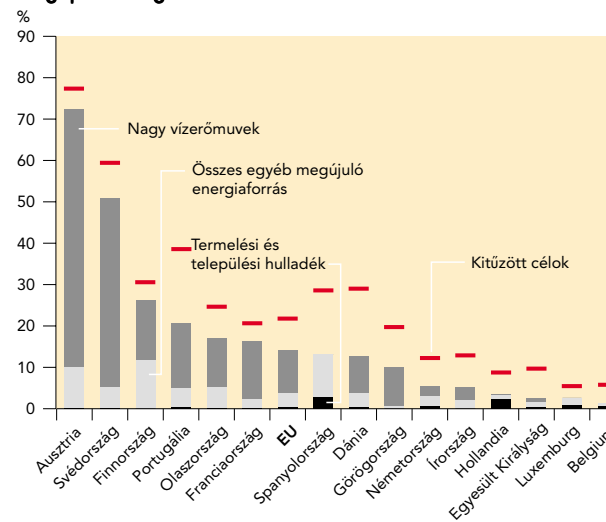
Kulcsmutatók

Összenergia-felhasználás energiahordozók szerint

millió tonna
olajegyenérték

Megújuló energiaforrások

Folytatódó politikai kihívások**Tények és értékek**

A mezőgazdasági ökohatékonyság területén volt bizonyos előrelépés. Az energiafelhasználás és az öntözés az 1990-es években a termelékenységgel párhuzamosan nőtt, de a szint jelenleg többé-kevésbé állandósult. Noha a műtrágya- és növényvédőszer-felhasználás bizonyos mértékben csökkent, a nitrátszennyezés és az eutrofizáció továbbra is komoly gondokat okoz. Az üvegházhatású gázok, a savashatású és a felszín közeli ózonelőjelző anyagok kibocsátása — az ammóniakibocsátás kivételével — mérséklődött.

Bizonyos előjelei mutatkoznak annak, hogy a bányászati hulladék csökkenése következtében az összhulladék-kezelés üteme lassabb, mint a GDP növekedése. A termelési hulladék keletkezése is megállapodni látszik. Ami a települési hulladék mennyiségét illeti (az összhulladék-mennyiség kb. 14%-a), valamennyi EU-tagállam kis eltérésekkel — amelyet az életmód és fogyasztási szokások különbsége magyaráz — hasonlóan magas szintet ért el a hulladékkezelésben.

Az EU mezőgazdasági területének majdnem 3%-án folyik biogazdálkodás, amelynek részaránya a jövőben jelentősen növekedni fog.

Az európai vízkincs kiaknázása az elmúlt 20 évben viszonylag állandó szinten maradt.

Az erdőszűlség az EU-ban és a csatlakozó országokban növekszik, azonban az erdőtelepítési előnyeit a biológiai sokféleség növekedése és csökkenése szempontjából is értékelni kell.

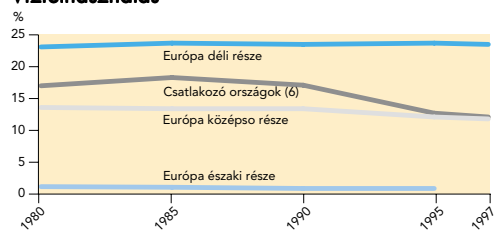
A városiasodás és a közlekedési infrastruktúra kiépítése következtében a talajfedettség gyorsabb ütemben nő, mint a népesség.

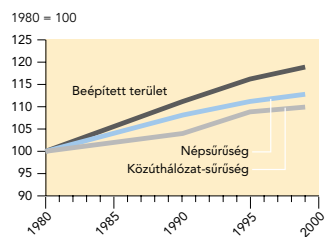
Az elszállított települési hulladék 70%-a háztartásokból származik; EU-szinten az egy főre jutó mennyiség az 1991. évi 479 kg-ról 1999-re 545 kg-ra nőtt.

Kulcsmutatók

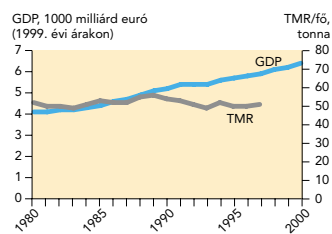
Vízfelhasználás

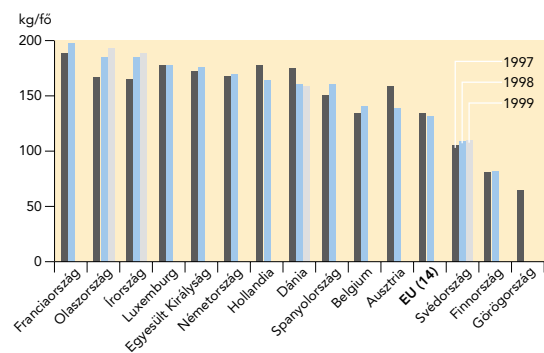
A fejlesztések területigénye

Összanyagszükséglet

Kereskedelmi csomagolóanyag-mennyiség

Folytatódó politikai kihívások

Tények és értékek

Integrációs közelítés

A környezeti megfontolások gazdaságpolitikába történő beépítése — amelyre az Amszterdami Szerződés 6. cikkelye hív fel — csak lassan haladt előre. A környezeti érdekek különböző ágazatokba történő beépítésére irányuló kezdeményezéseknek (pl. 'cardiffi folyamat') esélyük van a változások felgyorsítására.

Az integrációs politika célja elsősorban a környezet romlását okozó hatótényezők enyhítésével, nem pedig a környezeti tünetekkel való foglalkozás. A fenntartható fejlődés és a környezeti érdekek ágazati politikákba történő beépítését különböző intézkedésekkel — jogalkotás és szabályozás, pénzügyi eszközök, önkéntes megállapodások és információszolgáltatás — lehet támogatni. A gyakorlatban az eszközök és intézkedések kombinációja tűnik alkalmazhatónak (a 'jó összetétel').

EU-szerte egyre több környezeti adórendszert vezetnek be, amelyek célja a környezet minőségének hatékony javítása, valamint a munkaerőköltség és más termelési tényezők adóterhének csökkentése.

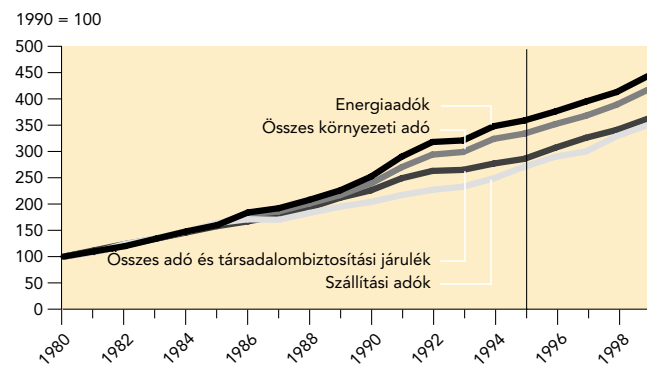
Az energiaárak 1985 és 2001 között általában alacsony szinten maradtak vagy inkább csökkentek, ami alig ösztönözte az energiafogyasztás visszafogását.

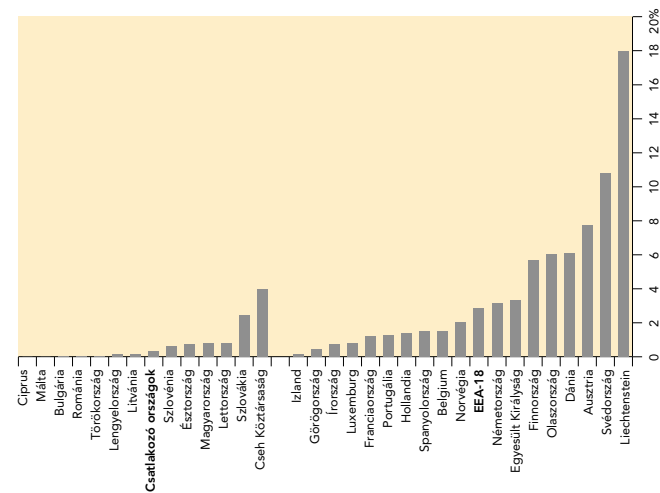
A megnövelt adótartalom megakadályozta a gépjárművek üzemanyagárának az 1985. évihez hasonló további zuhanását a 2000. évi alacsony szint alá.

Kulcsmutatók

Környezeti adóbevétel, összadóbevétel és társadalombiztosítási járulékok

Ökogazdálkodás, 2000

Folytatódó politikai kihívások

Tények és értékek

Számos tagállam már megkezdte a környezet javítását célzó pénzügyi intézkedések bevezetését és a torzított adórendszer gazdaságra gyakorolt hatásának csökkentését. Az EU-tagállamok felében már alkalmazzák a szén-dioxid-adót és több új, átfogó rendszert vezettek be az 1990-es évek második felében. Vannak a környezeti adók hatékonyságára utaló jelek, de az ezekre vonatkozó értékelő tanulmányok általában hiányoznak.

Ezzel összefüggésben 2002 márciusában az Európai Tanács barcelonai csúcstalálkozóján megerősítették az Európai Bizottság azon törekvését, hogy felgyorsítsa az infrastruktúra használati díjakra vonatkozó keretirányelv előkészítő munkáját annak érdekében, hogy 2004-ig a különböző szállítási módzatok jobban tükrözzék társadalomra rótt költségeiket. A Tanács kifejezte azon szándékát is, hogy 2002 vége előtt irányelvet fogadjon el az energiatermékek környezeti adójának emeléséről és kiterjesztéséről.

Az egyes tagállamokban a környezeti adók aránya az összáadóbevételekben annak 5 és 10%-a közötti szintet éri el. A növekedés mindenütt lassú.

Az üzemanyagok adótartalom-különbségét sikeresen alkalmazták a tisztább üzemanyagok használatának előmozdítására.

A közúti forgalomban használt üzemanyag inflációval kiigazított átlagos ára az EU-ban 2002 elején alacsonyabb volt, mint az 1980-as évek első felében. Ez a tendencia nem ösztönzi az üzemanyag-takarékos közlekedést.

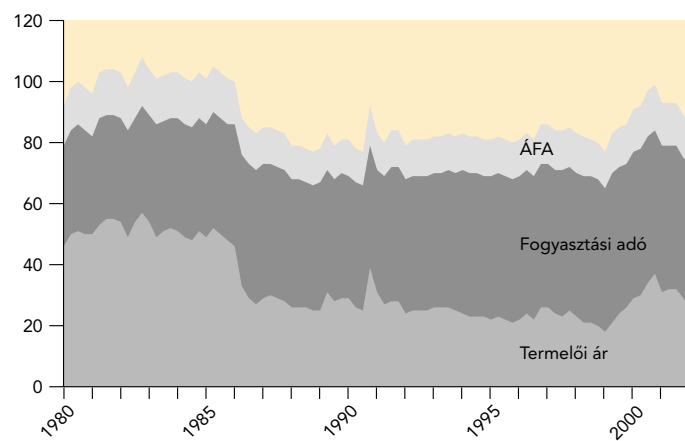

1995 óta számos tagállam ökológiai adóreformmal jelentkezett (az adóalap egy részét a munkaerőről a környezetre helyezték át).

Kulcsmutatók

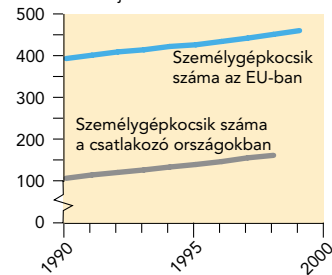
Üzemanyagár, EU

1986 = 100

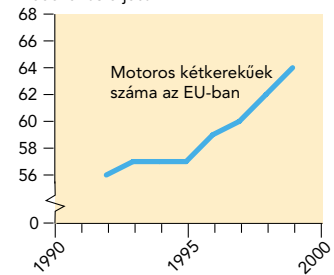

Személygépkocsi-állomány

1000 lakosra jutó

1000 lakosra jutó

Folytatódó politikai kihívások

Tények és értékek

A halászat tekintetében a Pénzügyi Eszközből az 1994–1999 közötti programra elkülönített, a hajóállomány célsegélyezésére szolgáló alapokból 60%-ot a flotta kiigazítására, míg 40%-ot a korszerűsítésre használtak fel. Ez a segélyezés az EU teljes halászati flottakapacitásának csökkenéséhez vezetett. Emellett néhány országban a korszerűsítés a flották összteljesítményének csökkenéséhez is vezetett, de enyhén megnövelte a tonnatartalmat.

Ráadásul a műszaki haladás és kivitelezés következtében a halállományok terhelése nem csökkent. A jelenlegi fogásmennyiség az esetek többségében nem fenntartható a tengerfenéki halak, és csak egyes esetekben fenntartható a lepényhal esetében; számos mélytengeri faj szintén a túlhalászás jeleit mutatja. Csaknem valamennyi közönségestőkehal- és szürketőkehal-állomány az összeomlás szélén áll.

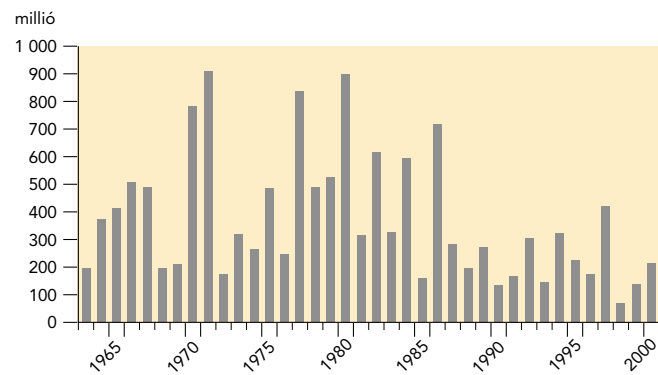
Noha az EU halászati flottája 1989 és 2000 között a darabszámot (–10%), a tonnatartalmat (–6%) és a teljesítményt (–13%) tekintve csökkent, ez a visszaesés nem vezetett a halállomány helyzetének javulásához. Az európai vizek kereskedelmi szempontból fontos halállományainak többsége nem-fenntartható helyzetben van.

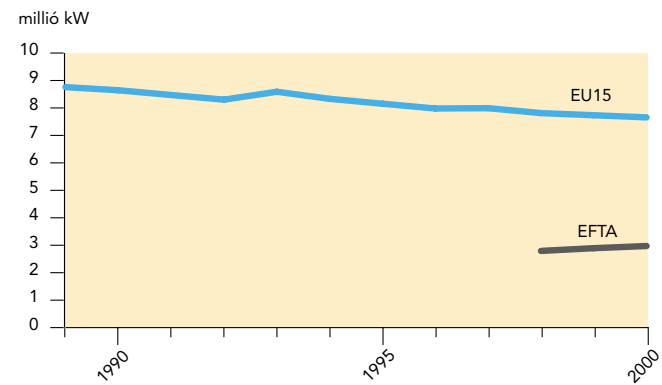
Az Északi-tengeri tőkehal állományát túlhalásszák az Északi-tengerben és a szomszédos vizekben. Az állomány halászható része — számítások szerint — az elmúlt 17 évben a küszöbszint alatt volt, és 2001-ben történelmi mélypontját érte el.

Kulcsmutatók

Az Északi-tengeri tőkehal állományának szaporodóképes nagysága

Európai halászflootta-kapacitás

Folytatódó politikai kihívások

Tények és értékek

Az integrációs politikákban gyakran megfelelnek a háztartásokról. A rendelkezésre álló jövedelem növekedésével egyidejűleg a fogyasztás mértéke is folyamatosan nő, ezzel együtt a fogyasztók tudatos döntéseinek elősegítése is egyre fontosabbá válik. Az ökocímkezés és az ismeretterjesztés (pl. energiahatékonysági kampányok) elterjedőben vannak, de alkalmazásuk még mindig korlátozott mértékű.

Az EU integrált termékpolitikára vonatkozó javaslata kiemeli az ökocímkezett termékek csökkentett kereskedelmi adóját mint a nem-fenntartható fogyasztási szokások elleni küzdelem kulcsfontosságú eszközét.

Az EU Virág-ökocímkejét elnyert termékek száma alacsony és az eddig odaítélt díjak csak néhány termékcsoportra és tagállamra szorítkoznak.

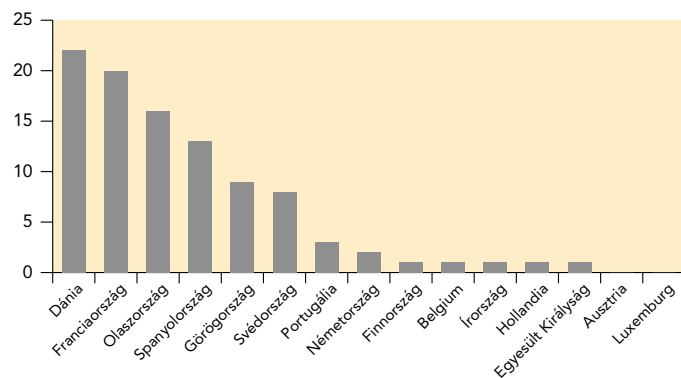
Az észak- és nyugat-európai országokban a tisztított szennyvíz aránya magas és a tisztítás foka is folyamatosan javul. A déli államokban és a csatlakozó országokban a lakosság alig fele kapcsolódik szennyvíztisztító telephez, de a tisztítás foka ott is javult az elmúlt 15 évben.

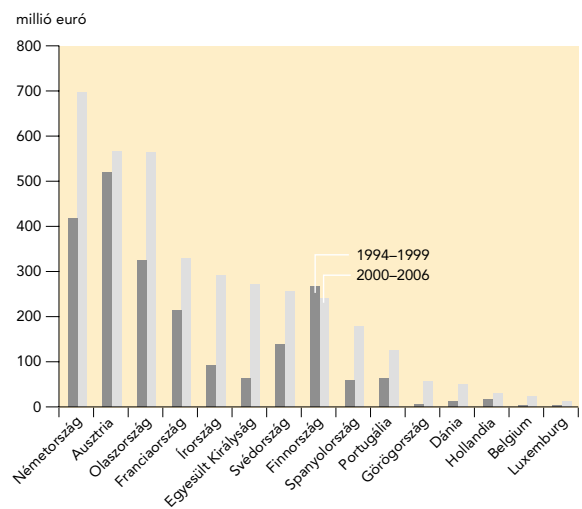
Jelentős haladást értek el a környezeti elemek KAP-ba (Közös Agrárpolitika) történő beépítése területén. Ennek ellenére az állandósuló környezetterhelés a KAP további reformját teszi szükségessé a gazdasági ösztönzők erősítésére annak érdekében, hogy a gazdálkodók termőföldjüket környezeti szempontból fenntartható módon műveljék.

Kulcsmutatók

Ökocímkezés — Odaítélt EU Virág-díjak száma

Az agrár-környezeti kiadások kerete

Európai Környezetvédelmi Ügynökség

Környezeti jelzések 2002 — Összefoglaló

Luxembourg: Európai Közösségek Hivatalos
Kiadványainak Irodája

2002 - 27pp -21 x 9,9 cm

ISBN 92-9167-459-1

Megrendelő

Kérem küldjenek példányt: *Environmental signals 2002*, EEA 2002, 148 pp,
ISBN 92-9167-469-9, Katalógus szám: TH-AG-02-001-EN-C, Ár Luxembourgban: 22 euro.

Kérjük töltsse ki a megrendelőt NYOMTATOTT BETŰKKEL és küldje el forgalmazójának, vagy
az EU-kiadvány irodájának: <http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm>

Név: _____ Dátum: _____

Cím: _____

Telefon: _____ Aláírás: _____

Venta • Salg • Verkauf • Πωλήσεις • Sales • Vente • Vendita • Verkoop • Venda • Myynti • Försäljning
<http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm>

BELGIQUE/BELGIE Jean De Lamoy Avenue du Roy 202/Koningslaan 202 B-1180 Brussels/Brussel Tél. (32-2) 538 43 08 Fax (32-2) 538 43 09 E-mail: jean-de-lamoy@infoord.be URL: http://www.jean-de-lamoy.be	La librairie européenne De Europese Boekhandel Rue de la Loi 24/Miestral 244 B-1040 Brussels/Brussel Tél. (32-2) 292 23 23 Fax (32-2) 735 08 50 E-mail: mail@leurop.be URL: http://www.leurop.be	Montieur beigelbeigisch Staatsblad Rue de Louvain 40-42/Laurensweg 40-42 B-1050 Brussels/Brussel Tél. (32-2) 552 22 11 Fax (32-2) 511 01 84 E-mail: eustates@post.igov.be	DANMARK J. H. Schultz Information AIS Herslevvej 12 DK-4500 Nykøbing Tél. (45) 43 63 23 00 Fax (45) 43 63 19 69 E-mail: schultz@schultz.dk URL: http://www.schultz.dk	DEUTSCHLAND Bundesanzeiger Verlag GmbH Vertriebsabteilung Aussendienststraße 192 D-50735 Köln Tél. (49-221) 97 66 80 Fax (49-221) 97 66 79 E-mail: vertrieb@bundesanzeiger.de URL: http://www.bundesanzeiger.de	ΕΛΛΑΔΑ/GREECE G. C. Eleftheroudakis SA International Bookstore Piraeus/Πειραιά 17 GR-1054 Athens Tél. (30-1) 31 43 44 Fax (30-1) 325 94 99 E-mail: elebooks@netco.gr URL: elebooks@netco.gr	ESPAÑA Boletín Oficial del Estado Titularidad 27 C/Seguro 14 E-28001 Madrid Tél. (34) 915 38 21 11 (livos) 313 84 17 15 (suscripción) Fax (34) 913 84 17 14 (suscripción) E-mail: clientes@com.boe.es URL: http://www.boe.es	Mind Prensa Libros, SA Castelló, 37 E-38001 Madrid Tél. (34) 91 33 55 55 Fax (34) 915 75 39 88 E-mail: livera@mindprensa.es URL: http://www.mindprensa.com	FRANCE Journal officiel Service des publications des CE 2, rue de la Harpe F-75727 Paris Cedex 15 Tél. (33) 140 58 77 31 Fax (33) 140 58 77 31 E-mail: publications@journal-officiel.gouv.fr URL: http://www.journal-officiel.gouv.fr	IRELAND Arian Harris Books/Corp 270 Lower Rathfarnham Road Dublin 6 Tél. (353-1) 498 72 98 Fax (353-1) 498 72 98 E-mail: harris@td.ie	ITALIA Licosi SpA Via Duina di Calabria, 1/1 Casella postale 552 I-50125 Firenze Tél. (39) 055 64 12 57 Fax (39) 055 64 12 57 E-mail: licosai@licosai.com URL: http://www.licosai.com	LUXEMBOURG Messagerie du livre SARL 5, rue Rathfarnham L-1410 Luxembourg Tél. (352) 46 06 61 Fax (352) 46 06 61 E-mail: mail@mdlvu URL: http://www.mdlvu	NETHERLAND SDU Servicecentrum Uitgevers Postbus 200 Postbus 200 2500 EA Den Haag Tél. (31-70) 371 88 80 Fax (31-70) 371 88 83 E-mail: sdu@sdv.nl URL: http://www.sdu.nl	PORTUGAL Distribuidora de Livros Bertrand Lda.* Grupo Bertrand SA Rua das Terras dos Vales, 4-A Aveiro 40037 2720-900 Aveiro Tél. (351) 214 95 67 67 Fax (351) 214 95 02 55 E-mail: dib@ipr.pt	Imprensa Nacional-Casa da Moeda, SA Sector de Publicações Oficiais Rua da Escola Politécnica, 135 1300-002 Lisboa Tél. (351) 213 94 57 00 Fax (351) 213 94 57 00 E-mail: ipn@ipn.pt URL: http://www.ipn.pt	SUOMI/FINLAND Akatemien Kirjakauppa Keskustalon JC-entteigian 1 P.O. Box 128 FIN-00101 Helsinki/Helsingfors Tél. (358-9) 121 44 35 Fax (358-9) 121 44 35 E-mail: sp@akatemien.com URL: http://www.akatemien.com	SVENSK BTJ AB Trakongatan 11-13 S-2221 82 Lund Tél. (46-46) 30 79 00 Fax (46-46) 30 79 47 E-post: btje-pub@btj.se URL: http://www.btj.se	UNITED KINGDOM The Stationery Office Ltd Customer Services PO Box 29 Newson Road LCN Telford Shropshire TF11 8JL Fax (44) 870 60 05-533 E-mail: book.orders@heso.co.uk URL: http://www.hesocalnet	ISLAND Boekubud Larvaeur Bifeldur Skólavörðslög, 2 IS-101 Reykjavík Tél. (354) 552 55 40 Fax (354) 552 55 60 E-mail: boekubud@simnet.is	SCHWEIZ/SUISSE/SVIZZERA Euro Info Center Schweiz c/o OSEC Business Network Switzerland Stampfenbachstrasse 85 CH-4005 Zürich Tél. (41-1) 365 53 11 Fax (41-1) 365 54 11 E-mail: info@osec.ch URL: http://www.osec.ch	BALGARIA Europress Euromedia Ltd 59 Blvd/Velista B-1000 Sofia Tél. (359-2) 980 42 37 66 Fax (359-2) 980 42 30 E-mail: info@europress.bg URL: http://www.europress.bg	CYPRUS Cyprus Chamber of Commerce and Industry PO Box 21455 Nicosia 2100 Tél. (357-2) 98 97 52 Fax (357-2) 66 10 44 E-mail: ccci@ccci.org.cy	ESTONIA Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (Estonian Chamber of Commerce and Industry) Toom-Kooli 17 EE-10130 Tallinn Tél. (372) 64 00 44 Fax (372) 64 02 45 E-mail: emko@koda.ee URL: http://www.koda.ee
---	--	--	--	--	---	--	---	--	---	---	--	---	--	--	--	--	---	---	---	--	--	---

Venta • Salg • Verkauf • Πωλήσεις • Sales • Vente • Vendita • Verkoop • Venda • Myynti • Försäljning
<http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm>

HUNGARY Mediterranean Ltd Pécsi Házra 1 Hir-10000 Zagyab Tel. (36-1) 481 94 11 Fax (36-1) 481 94 11 MAGYARORSZÁG	CANADA Les éditions La Liberté inc. 2000 Avenue de la Liberté Sainte-Foy/Québec G1V 3V6 Tel. (1-416) 686 37 63 Fax (1-800) 567 54 48 E-mail: liberte@medcom.gc.ca
Euro Info Service Szt. István tér 12 H-1051 Budapest PO Box 1039 H-138 Budapest Tel. (36-1) 292 70 Fax (36-1) 349 20 53 E-mail: euroinfo@euroinfo.hu URL: http://www.euroinfo.hu	Renoué Publishing Co. Ltd 5369 Chemin Cartier Road, Unit 1 Cote St-Luc, Quebec H3T 1G3 Tel. (1-613) 745 76 60 Fax (1-613) 745 26 65 E-mail: info@renouepublishing.com URL: http://www.renouepublishing.com
MLA TA Miller Distributors Ltd Mala International Airport Luqa LQA 05 Tel. (356) 66 44 88 Fax (356) 66 44 88 E-mail: gwerth@usa.net	EGYPT The Middle East Observer 41 Sherif Street Cairo Tel. (20-2) 392 69 19 Fax (20-2) 393 97 32 E-mail: info@medobserver.com URL: http://www.medobserver.com
NORGE Sveits Blackwell AS Hans Nielsen Hauges gt. 39 Boks 4901 Nydalen N-4221 Oslo Tel. (47) 23 40 00 00 Fax (47) 23 40 00 01 E-mail: info@no.sveitsblackwell.com URL: http://www.sveitsblackwell.com	IBRIC Malaysia Suite 45/2, Level 45 Raffles City Tower (45) 8 Jalan Yap Kwan Seng 50450 Kuala Lumpur Tel. (60-3) 21 62 61 98 Fax (60-3) 21 62 61 98 E-mail: ibric@rm.net.my
POLSKA As Polonia Krakowska 172/odlesie 7 S-10-000 Warszawa PL-00-960 Warszawa Tel. (48-22) 926 12 01 Fax (48-22) 926 12 01 E-mail: books119@aspolonia.com.pl	Mexico Mendi Prensa México, SA de CV Río Pinarco 141 Colonia Cuauhtémoc MX-0650 México DF Tel. (52-5) 514 67 99 Fax (52-5) 514 67 99 E-mail: 101545.2361@compuserve.com
ROMANIA Euromedia Str. Dornei, Lujani nr. 65, sector 1 RO-70184 Bucuresti Tel. (40-1) 315 44 03 Fax (40-1) 315 44 03 E-mail: euromedia@realcity.com	SOUTH AFRICA European Chamber of Commerce in South Africa PO Box 781738 2146 Sandton Tel. (27-11) 884 39 52 Fax (27-11) 884 39 52 E-mail: info@eurochamber.co.za
SLOVAKIA Centrum VTI SR Mám Štábov 19 SK-81223 Bratislava Tel. (421-7) 5 41 83 64 Fax (421-7) 5 41 83 64 E-mail: euro@vst.sk URL: http://www.vst.sk	The European Union Chamber of Commerce in Korea 5th Fl. The Shilla Hotel 202, Jangchung-dong 2 ga, Chung-ku Seoul 100-392 Tel. (82-2) 22 53 5635/6 Fax (82-2) 22 53 5635/6 E-mail: eucock@eucock.org URL: http://www.eucock.org
SLOVENIA GV Založba Dunajska cesta 5 SLO-1000 Ljubljana Tel. (386) 1 31 30 94 Fax (386) 613 69 1905 E-mail: euro@gvstnik.si URL: http://www.gvzaloza.si	SRI LANKA EBIC Sri Lanka Trans Asia Hotel 115 Sir Chittampalam A. Jayaratne Mahanaya Colombo 2 Tel. (94-1) 07 4 15 0 78 E-mail: ebic@stnet.lk
TURKEY Dunya Intel AS Dunya Binaslari 9440 T. 01013 Sefak Sk. Katil Tel. (90-212) 629 46 89 Fax (90-212) 629 46 87 E-mail: adanin@duyga.com	Taiwan Tycoon Information Inc PO Box 466 105 Taipei Tel. (886-2) 87 12 88 86 Fax (886-2) 87 12 47 47 E-mail: euinfo@msc1.tinet.net
ARGENTINA World Publications SA Av. de Mayo 1387 C1207 AAA Buenos Aires Tel. (54-11) 48 15 81 86 Fax (54-11) 48 15 81 86 E-mail: europa@wpa.com.ar URL: http://www.wpa.com.ar	UNITED STATES OF AMERICA Bernan Associates 4611 F Assembly Drive Lanham MD 20706-4391 Tel. (301) 278-4445 (toll free telephone) Fax (1-800) 565 34 50 (toll free fax) E-mail: query@bernani.com URL: http://www.bernani.com
AUSTRALIA Hunter Publications PO Box 404 Adelaide, Victoria 3067 Tel. (61-3) 94 11 53 61 Fax (61-3) 94 11 53 61 E-mail: jpdawes@ozemail.com.au	ANDERE LANDER OTHER COUNTRIES ANDRES PAYS Bite wiewen Sie sich ein Büro für Wahlpressen contact the sales office of your choice/Veuillez vous adresser au bureau de vente de votre choix Official Publications of the European Communities 2, rue Mercier L-2885 Luxembourg Tel. (352) 29 45 44/45 Fax (352) 29 45 45 E-mail: info-info-qqcc@cec.eu.int URL: http://publications.eu.int
Livrania Camdes Rua Batemout da Silva, 12 C CEP 04520-900 Riu de Janeiro Tel. (55-21) 262 47 76 Fax (55-21) 262 47 76 E-mail: livrania.camdes@brn.com.br URL: http://www.brn.com.br	

